



Vreme: 26.09.2026 17:31

Medij: pravda.rs

Link: <https://pravda.rs/kolumne/vladimir-dimitrijevic-nekropoliticar-vuciceva-srbija-u-ogledalu-akile-mbembe>

Autori: Redakcija

Teme: održavanje, rehabilitacija, izgradnja puteva

Naslov: Vladimir Dimitrijević: NEKROPOLITIČAR: VUČIĆEVA SRBIJA U OGLEDALU AKILE MBEMBE

44860

Smrtoljublje i smrtonosci: Akile Mbembe i misao o nekropolitici

Piše Vladimir Dimitrijević FUKO I MBEMBE: OD BIOPOLITIKE KA NEKROPOLITICIŠta politička vlast postaje onda kada njena najvažnija moć nije samo da organizuje život, nego da odlučuje ko može da živi, ko sme da bude usmrćen, i čiji život se može žrtvovati? Južnoafrički naučnik Akil Mbembe objavio je, još 2003, tekst "Nekropolitika" u kome za takav oblik vlasti uvodi pojmove "nekropolitika" i "nekromoć". Iz ovog naučnog rada nastala je i knjiga, jedna od najuputnijih u tumačenju sveta u kome živimo. Mbembe polazi od Mišela Fukoa i njegovog pojma biomoći, koja označava vlast što upravlja životom: stanovništvom, zdravljem, rađanjem, bolešću, produktivnošću i društvenim rizicima. Ali Mbembe smatra da to nije dovoljno da bismo razumeli mnogolikost savremenog nasilja. Postoje politički poreci u kojima nije glavno pitanje kako proizvesti, disciplinovati i očuvati život, nego kako sazdavati prostore u kojima su ljudi sistematski izloženi smrti: oni ne moraju biti samo logori ili bojišta. To mogu biti okupirane teritorije, kolonije, plantaže, opkoljeni gradovi, izbeglički kampovi, ratne zone ili oblasti u kojima naoružane grupe istovremeno kontrolišu resurse i stanovništvo. U udžbeničkom smislu, suverena država je ona koja ima najvišu vlast na određenoj teritoriji, ali se suverenitet danas pre svega ostvaruje kroz kontrolu smrti i usmrćivanja. To ne znači da država neprekidno ubija, nego da je krajnja moć političkog poretka povezana sa mogućnošću da nekoga proglasi neprijateljem, isključi ga iz uobičajene pravne zaštite i izloži nasilju. ŽIVI MRTVACI Ako je Fuko utvrdio da se moderna državna moć zasniva na regulaciji života ("naterati da se živi i pustiti da se umre"), razvivši svoju teoriju putem posmatranja načina na koji su moderne zapadne demokratije prestale da koriste srednjovekovno pravo suverena da ubija i prešle na sistem gde se vlast bavi jačanjem potencijala stanovništva, on je ipak imao "slepu mrlju" za kolonijalnu istoriju. Evropa je unutar svojih granica razvijala biopolitičko staranje o životu, ali je, u isti mah, u kolonijama vežbala nekropolitičko pravo na apsolutno ubijanje. Mbembe opisuje načine na koje nekropolitička vlast stvara posebne društvene prostore ili zone rata u kojima se čitave populacije svode na status "živih mrtvaca". To su ljudi lišeni građanskih prava, političkog statusa i dostojanstva. Oni pretrajavaju u stanju stalne izloženosti nasilju i smrti (npr. u koncentracionim logorima, u kolonijama, na okupiranim teritorijama, u savremenim izbegličkim kampovima). Za razliku od zapadnih teoretičara koji modernost vezuju za racionalnost i razvoj demokratije, Mbembe tvrdi da je moderna nekropolitika rođena u kolonijalizmu i ropstvu. Rob na plantaži je klasičan primer nekropolitičkog objekta jer nema vlasništvo nad svojim telom, a njegov život pripada gospodaru. Zato se rob nalazi u stanju "društvene smrti". DANAŠNJA NEKROPOLITIKA Prebacujući se u današnjicu, Mbembe analizira kako se nekropolitika manifestuje kroz upotrebu dronova, visokotehnološkog oružja i **infrastrukturno** razaranje čitavih oblasti (uništavanje izvora vode, struje i bolnica kako bi se život učinio nemogućim). To bi se moglo nazvati "aktivnom nekropolitikom". Puštanje hiljada migranata da se udave u Mediteranu ili da umru u pustinjama predstavlja oblik pasivne nekropolitike, gde države ne ubijaju direktno, ali stvaraju uslove u kojima je smrt neizbežna. Tu je i rađanje "suvišnih ljudi" koji ekonomski više nisu potrebni sistemu i koji se ostavljaju na marginama da preživljavaju ili umiru bez zdravstvene i socijalne zaštite. Nekropolitici nisu izložene samo "niže rase", nego i belci. To je sasvim jasno: vodi Epstinovog sveta mrze sve podjednako, i svima žele smrt. Dokumentarno - igrani film Roberta Minervinija iz 2015, "Druga strana", vodi nas pravo u ruralne delove Luizijane i prati ljude koji žive na samoj margini društva, između ilegale, bede i anarhije. Prvi deo prati zajednicu pogođenu teškom zavisnošću od narkotika i, sa "reflektorom" na Marka i Lizu, par koji pokušava da pronađe ljubav i utehu u razornom okruženju, pri čemu je Mark rešio da ode na robiju kako bi se skinuo sa droge, jer mu je to poslednja šansa da živi. Drugi deo prikazuje naoružanu paravojnu grupu koja se uvežbava za sukob sa saveznom vladom, čiji je predstavnik u datom trenutku Barak Obama. Minervini ne koristi profesionalne glumce već stvarne ljude koji pred kamerama žive svoje stvarne živote i razgovore. Ovaj film je pokazao da dolazi doba Trampovih glasača, koji su mislili da će se on obračunati sa "močvarom" establišmenta koja američku sirotinju vodi u nekropolitički ponor. Bila je to uzaludna nada. Ovaj klovn je, u datom trenutku, glavni svetski nekropolitičar. PROSTOR KAO ORUŽJE Koncept "prostornog aparthejda" (ili prostorne segregacije) je ključan za razumevanje nekropolitike. Mbembe tvrdi da u savremenom svetu prostor nije samo geografska kategorija, nego, pre svega, oružje suverene vlasti. Vlast koristi arhitekturu, infrastrukturu i urbanizam kako bi fizički podelila ljude na one čiji život ima vrednost i one koji su prepušteni "sporoj smrti". Prostor postaje oruđe za sprovođenje nasilja. Oslanjajući se na zapažanja Franca Fanona, Mbembe ističe da je kolonijalni prostor po definiciji rasparčan. On stvara militarizovane granice između kvarta za kolonizatore (koji je čist, osvetljen, bezbedan, što je zona "biopolitike" i života) i kvarta za kolonizovano stanovništvo (koji je prenaseljen, izolovan, pod stalnim nadzorom, koji je zona "nekropolitike"). "Živi mrtvaci" su prisilno zadržani u svojim zonama, a svako kretanje između njih zahteva posebne dozvole, čime se sloboda kretanja ukida kao osnovno ljudsko pravo. Klasičan primer prostornog aparthejda iz kojeg je termin potekao je istorijski režim u Južnoj Africi. APARTHEJD I





Vreme: 26.09.2026 17:31

Medij: pravda.rs

Link: <https://pravda.rs/kolumne/vladimir-dimitrijevic-nekropolitcar-vuciceva-srbija-u-ogledalu-akile-mbembe>

Autori: Redakcija

Teme: održavanje, rehabilitacija, izgradnja puteva

Naslov: Vladimir Dimitrijević: NEKROPOLITIČAR: VUČIĆEVA SRBIJA U OGLEDALU AKILE MBEMBE

GAZADržava je crnačko stanovništvo Južne Afrike nasilno preselila u tzv. taunšipe (segregacijski organizovana predgrađa poput Soveta) i u bantustane (veštački stvorene ruralne rezervate). Ovi prostori su dizajnirani sa militarnom preciznošću: imali su samo nekoliko ulaza i izlaza kako bi ih vojska lako blokirala, pasivizirala i kontrolisala protok radne snage. To su, naravno, bili prostori institucionalizovanog siromaštva i izloženosti nasilju. Za Mbembea, najviši i najsofisticiraniji oblik savremenog prostornog aparthejda i nekropolitike dešava se na prostoru Zapadne obale i Gaze, što se može nazvati najuspešnijim oblikom nekromoci. Izgradnja jevrejskih naselja, sigurnosnih zidova, kontrolnih punktova i puteva dostupnih samo jednoj etničkoj grupi pretvara palestinske teritorije u izolovane ćelije. Kretanje postaje gotovo nemoguće. Kontrola se ne dešava samo na zemlji. Suverenitet je "slojevit". Vlast kontroliše podzemlje (vodovod i resurse), površinu (puteve, zidove) i vazdušni prostor (dronovi, helikopteri, nadzor). Stanovništvo je uhvaćeno u zamku sa svih strana. Prostorni aparthejd se sprovodi rušenjem kuća, presecanjem dalekovoda, blokiranjem izvora vode i uništavanjem bolnica. Prostor se uobličava tako da svakodnevni život postane neodrživ, što vodi ka postepenom fizičkom i društvenom propadanju populacije. Ovaj koncept danas opisuje i "džentrifikaciju" u velikim gradovima Zapadne Evrope i SAD: stvaranje zatvorenih stambenih kompleksa za bogate (Gated communities) sa privatnim obezbeđenjem, dok se siromašni i manjine potiskuju u degradirana predgrađa sa lošom infrastrukturom, visokom stopom policijske brutalnosti i smanjenim pristupom zdravstvenoj zaštiti. ESKURS: ALEKSANDAR PANARIN Ruski filosof i sociolog Aleksandar Panarin definisao je globalizaciju kao globalni rat bogataša protiv sirotinje, odnosno protiv većine čovečanstva koju je on nazvao "planetarni plebejci". Panarin tvrdi da su savremene elite (političke, ekonomske i intelektualne) prestale da osećaju socijalnu odgovornost prema sopstvenim narodima. Umesto da štite slabije, one su "dezertirale" u prostor globalnog kapitala i povezale se sa transnacionalnim strukturama, formirajući novu globalnu kastu koja prezire sopstvenu sirotinju. Prema Panarinu, Sjedinjene Američke Države i NATO imperija služe kao vojno- političko oruđe ovog globalnog građanskog rata, čiji je cilj pokoravanje periferije i kontrola nad svetskim resursima na štetu siromašnih naroda. On oštro kritikuje liberalni hiperindividualizam. Panarin smatra da neoliberali koriste ovaj koncept kako bi razorili tradicionalne kolektive (porodicu, naciju, verske zajednice) koji su istorijski služili kao štit za siromašne i nemoćne. Kada se ti kolektivi unište, pojedinac ostaje sam, pred udarcima globalnog tržišta. Ovaj rat se ne vodi samo ekonomskim, već i biopolitičkim sredstvima. Panarin ukazuje na povratak ideja socijalnog darvinizma, gde se siromaštvo ne posmatra kao društveni problem koji treba rešiti, već kao "prirodna selekcija". Bogati sebe doživljavaju kao višu vrstu, dok siromašne vide kao balast kojeg se planeta treba osloboditi. Nasuprot zapadnoj imperiji koja predvodi ovaj proces, Panarin je smatrao da Rusija, vođena hrišćanskim pogledom na svet i svojom istorijskom tradicijom, mora stati na stranu potlačenih i podići steg odbrane planetarne sirotinje od planetarne oligarhije. TVRĐAVA EVROPA I SMRTONOSNI MEDITERAN Koncept "Tvrđave Evrope" u kontekstu Mbembeove nekropolitike predstavlja savremeni, ekstrasuteritorijalni sistem prostornog aparthejda. On pokazuje kako Evropska unija koristi svoje granice ne samo kao linije razdvajanja, već kao mašine za proizvodnju smrti i segregaciju ljudskih života. Dok je unutar Šengenske zone ostvaren biopolitički ideal slobodnog kretanja, blagostanja i zaštite života, na njenim spoljnim ivicama uspostavljen je okrutan nekropolitički režim. Evropa granice više ne brani samo na svojim geografskim položajem. Kroz sporazume sa trećim zemljama (Libijom, Tunisom, Turskom), EU plaća lokalnim milicijama i režimima da presreću migrante daleko pre nego što uopšte priđu evropskom tlu. Migranti bivaju zatvoreni u neljudskim centrima kakvi su oni u Libiji gde su izloženi torturi, ropstvu i smrti. Evropske države formalno ne krše ljudska prava, ali su stvorile sistem koji direktno zavisi od nekropolitičkog nasilja nad tim telima. Sredozemno more više nije samo geografski prostor ili turistička destinacija, već najveća masovna grobnica savremenog doba. Posebno je važan koncept pasivne nekropolitike ili "puštanja da se umre". Evropske države su sistematski ukidale vojne i državne spasilačke operacije (poput misije Mare Nostrum) i nemilosrdno suzbijale humanitarne NVO koje spasavaju ljude sa čamaca. Svesno se kasnilo u odgovorima na pozive u pomoć. Nepreduzimanje akcije u trenutku kada se ljudi dave je, naravno, sasvim svesna politička odluka. To je nekropolitičko pravo da se odluči čiji život nije vredan spasavanja. CRNE SLUTNJE ĐORĐA AGAMBENA SE OSTVARUJU Oni koji uspeju da pređu more ili kopnene granice (npr. preko Balkanske rute) završavaju u tzv. "hotspotovima" ili izbegličkim kampovima na rubovima Evrope (poput nekadašnje Morije na Lezbosu ili kampova na grčkim ostrvima i u pograničnim zonama). Prema teoriji Đorđa Agambena, koji Mbembe koristi u svojim razmatranjima, ovi kampovi su prostori trajnog vanrednog stanja. Unutar njih zakon ne važi na isti način: ljudi su lišeni slobode kretanja, prava na rad, a često i osnovnih higijenskih i zdravstvenih uslova. Oni su smešteni u stanje "socijalne smrti" - fizički su živi, ali su pravno i politički izbrisani iz sveta živih. Savremena "Tvrđava Evropa" koristi naprednu tehnologiju za filtriranje ljudi na osnovu njihovog porekla i ekonomske vrednosti. Korišćenje termalnih kamera, dronova agencije "Frontex", satelitskog nadzora i pametnih algoritama služi da se "nepoželjna





Vreme: 26.09.2026 17:31

Medij: pravda.rs

Link: <https://pravda.rs/kolumne/vladimir-dimitrijevic-nekropolitcar-vuciceva-srbija-u-ogledalu-akile-mbembe>

Autori: Redakcija

Teme: održavanje, rehabilitacija, izgradnja puteva

Naslov: Vladimir Dimitrijević: NEKROPOLITIČAR: VUČIĆEVA SRBIJA U OGLEDALU AKILE MBEMBE

tela" detektuju kao bezbednosna pretnja (poput kriminalaca ili terorista), a ne kao ljudska bića koja traže azil. Granice postaju visokotehnoški zidovi koji razdvajaju vredan, to jest globalni, život (globalnu elitu koja putuje bez viza) od suvišnog globalnog života (migranata iz zemalja Globalnog juga) čije se kretanje mora fizički zaustaviti ili neutralisati. "Tvrđava Evropa" time savršeno materijalizuje Mbembeovu tezu: moderna liberalna demokratija svoju unutrašnju slobodu i humanizam duguje upravo nekropolitičkom nasilju koje vrši na svojim spoljnim granicama. Filmovi o zombijima, odavno najpopularniji horori, najbolje ilustruju nekropolitičko nesvesno modernog Zapada. Tamo gde suverena vlast lišava ljude političkog statusa, svodeći njihovo postojanje na agambenovski "goli život", zombi je bukvalno oličenje "golog života": lišen razuma, prava i identiteta, on ima samo osnovni biološki impuls (glad). Pravno i društveno mrtvi, ali biološki živi, zombiji ugrožavaju uobičajeni poredak zapadnog "blagostanja" - zato ih nemilosrdno treba pobiti. BRUTALIZAM Koncept "brutalizma" predstavlja sledeću fazu u teorijskom radu Akila Mbembea, koju detaljno razvija u svojoj istoimenoj knjizi iz 2020. godine. Mbembe prelazi sa analize klasičnog rata i kolonijalnih granica ka savremenom tehno- kapitalizmu, digitalizaciji i ekološkom uništenju. Termin "brutalizam" Mbembe uzima iz arhitekture (stil koji karakteriše sirovi, grubi beton, masivne strukture i monumentalnost) i pretvra ga u oruđe za opis našeg doba. Brutalizam je način na koji globalni kapitalizam i tehnologija lome, drobe i obrađuju i čovečanstvo i samu planetu Zemlju kao sirovi materijal. U klasičnom kapitalizmu, radnik je prodavao svoju radnu snagu. U današnjem tehno- kapitalizmu (kapitalizmu nadzora), dešava se radikalniji korak - "ekstrakcija" samog ljudskog bića. Naši podaci, osećanja, pažnja, ponašanje i DNK kodovi postali su nove sirovine (poput nafte ili zlata) koje velike tehnološke korporacije "iskopavaju", sortiraju i prodaju radi profita. Kroz platforme poput Uber-a ili Amazon-a, ljudski rad se algoritmizuje. Čovek više nije ličnost, već broj, radno telo iscedeno do maksimuma, koje se lako zamenjuje kada se "istroši". Čovečanstvo postaje potrošni materijal. EKOLOGIJA I DIGITALNI NADZOR Brutalizam povezuje izrabljivanje ljudi sa uništavanjem prirode. Mbembe tvrdi da tehno-kapitalizam koristi planetu na isti način na koji tretira "suvišne" populacije u nekropolitici. Zemlja se silovito prazni, šume se seku, a rudnici u Africi i Južnoj Americi (iz kojih se crpe litijum za naše pametne telefone i električne automobile) postali su jezgra modernog ropstva i ekološke katastrofe. Ovaj proces stvara zone neodrživog života. Kapitalistički brutalizam bukvalno "spaljuje" životnu sredinu, ostavljajući čitave regione Globalnog juga bez vode i plodne zemlje, čime proizvodi milione "klimatskih izbeglica". Ako je u nekropolitici oružje bio dron ili zid, u brutalizmu oružje postaje algoritam i biometrija. Moć sada funkcioniše na molekularnom nivou. Vlast i korporacije nas ne kontrolišu samo fizičkim zatvaranjem, već ulaskom u naša tela: preko prepoznavanja lica, skeniranja zenica, praćenja otkucaja srca i predviđanja našeg ponašanja pomoću veštačke inteligencije. Time se stvara nova vrsta tehnološkog aparthejda, gde algoritmi automatski odlučuju ko dobija vizu, ko ima pravo na lečenje, a ko je označen kao "bezbednosni rizik". Krajnji horizont brutalizma je potpuna tehnološka prerada ljudske vrste. Mbembe upozorava da se granica između živog bića i neživog objekta (mašine) ubrzano briše. Pretvaranjem ljudi u kodove, podatke i biološke resurse, savremeni sistem teži da stvori "organsko-tehnološki hibrid" optimizovan isključivo za proizvodnju ekonomske vrednosti. ALTERNATIVA Mbembe nudi i alternativu. On tvrdi da se brutalizmu možemo odupreti samo ako odbacimo ideju da je sve oko nas "sirovina" koju treba prisvojiti i potrošiti. On poziva na novu globalnu etiku koju naziva politika deljenja života, filosofiju koja priznaje da svi ljudi, životinje i sama planeta Zemlja dele istu sudbinu i da opstanak zavisi od zajedničke brige, a ne od surove eksploatacije. Mbembe kaže: "Tokom poslednje četvrtine dvadesetog veka svedoci smo razvoja načina etičkog rezonovanja koji su se bavili teškim pitanjem: šta je "ljudsko" - ili šta ostaje od "ljudskog" ili čak "humanizma" - u doba nasilja, straha i mučenja; rata, terora i ranjivosti. Pokrenuta ponavljanjem nasilnih događaja i katastrofa i nesreća koje je izazvao čovek, ova kritika je duboko promenila način na koji smo definisali zakon i život, suverenitet i politiku. Sada se razume da ako je sam život postao primarni medijum za vršenje moći, moć je zauzvrat u osnovi sposobnost kontrole i preraspodele sredstava za ljudski opstanak i ekološku održivost." Zato Mbembe kaže da nova demokratija kao poredak čoveštva mora biti, pre svega i iznad svega, zajedništvo koje brani život u njegovoj celokupnosti. Hoće li se njegov san ostvariti, ostaje da se vidi. IDEMO KA SRBIJI EKSTRAKTIVISTIČKI KAPITALIZAM Prema Mbembeu, nekropolitika stvara prostore u kojima se ljudima oduzima pravo na sigurnu egzistenciju. U Srbiji se ovo ogleda u ekstraktivističkom kapitalizmu i ekološkoj degradaciji. Izlaganje čitavih gradova i regija (poput Bora, Smedereva ili, potencijalno, teritorije Jadrana) ekstremnom zagađenju vazduha je nekropolitički izbor režima. Vlast svesno žrtvuje zdravlje i životni vek domaćeg stanovništva zarad stranog kapitala i opstanka vladajuće elite. Razoren zdravstveni sistem, duge liste čekanja i odlivanje medicinskog kadra direktno utiču na smrtnost stanovništva. Sistem pravi selekciju - oni koji imaju novac za privatno lečenje preživljavaju, dok su siromašni marginalizovani i ostavljeni samima sebi. Događaji u kojima je sistem zakazao često prolaze bez suštinske političke ili krivične odgovornosti, što ukazuje na to da su životi





Vreme: 26.09.2026 17:31

Medij: pravda.rs

Link: <https://pravda.rs/kolumne/vladimir-dimitrijevic-nekropolitcar-vuciceva-srbija-u-ogledalu-akile-mbembe>

Autori: Redakcija

Teme: održavanje, rehabilitacija, izgradnja puteva

Naslov: Vladimir Dimitrijević: NEKROPOLITIČAR: VUČIĆEVA SRBIJA U OGLEDALU AKILE MBEMBE

građana obezvređeni u korist zaštite partijske hijerarhije. Mbembe ističe i važnost kontrole nad prošlošću i mrtvima. Neprekidno podgrevanje strahova od novih sukoba na Balkanu služi kao pogonsko gorivo za održavanje vanrednog stanja u društvu. Smrt iz prošlosti se koristi kako bi se u sadašnjosti pasivizirao otpor, po principu: "Čuti, može i gore! Seti se devedesetih!" Vučićev nekropolitički aparat koristi medijsku i društvenu likvidaciju protivnika. Preko tabloida i prorežimskih medija, kritički orijentisani intelektualci, novinari i politički neistomišljenici prolaze kroz proces dehumanizacije. Oni se u javnom prostoru definišu kao "izdajnici" ili "ološ", čime se na njih stavlja meta i oni postaju izloženi potencijalnom nasilju. RACIONALIZACIJA RIZIKA I SMRT EKOLOGIJE Ukratko, Vučićev režim po matrici Mbembeovog koncepta pokazuje da suverenitet u savremenoj Srbiji ne počiva samo na stvaranju boljih uslova za život, već na racionalizaciji rizika kome će život biti skraććen, a čije zdravlje i egzistencija mogu biti otpisani kao kolateralna, to jest usputna, šteta opstanka na vlasti. Prema čuvenoj izjavi predsednika Srbije Aleksandra Vučića iz septembra 2018. godine, u Americi svakih 10 sekundi pogine jedan perač prozora. Iako je ovaj podatak potpuno netačan i potekao sa poznatog američkog satiričnog sajta The Onion (Crni luk), on nije slučajna, nego "frojdovska" omaška. Vučić je ovu statistiku izneo na konferenciji za novinare povodom tragične pogibije dvojice radnika na gradilištu "Beograda na vodi". Želeći da prikaže kako se nesreće na građevini dešavaju svuda u svetu, izjavio je: "Znate li da u Americi svakih deset sekundi, kada taj posao obavljaju - svakih deset sekundi, ponavljam - gine jedan od perača prozora." Kasnije se izvinio za sramno netačnu izjavu, ali je nekropolitička suština ostala ista - ginu, pa šta? Ginite, pa šta ako ginite? Mbembe je utvrdio da nekropolitički državni suverenitet bukvalno koristi geografski prostor i prirodne resurse za odlučivanje o tome koja će populacija biti izložena bolesti i ranijoj smrti zarad ekonomskog profita i opstanka političke elite. U slučajevima Bora i projekta Rio Tinto (dolina Jadra), država transformiše određene delove Srbije u ono što Mbembe naziva "svetovima smrti" (death worlds) - prostore u kojima se pravo na čist vazduh, zemljište i vodu suspenduje u ime ttožnjeg "razvoja". KOLONIJA ISTOČNA SRBIJA Slučaj Bora i Istočne Srbije, gde dominira teška industrija pod patronatom kineskog strateškog partnera (Ziđin), predstavlja paradigmu nekropolitičkog upravljanja. Država je Bor i okolna sela praktično pretvorila u kineske kolonizovane zone gde domaći zakoni o zaštiti životne sredine ne važe u punoj meri. Lokalno stanovništvo je izloženo nekontrolisanim koncentracijama sumpor-dioksida, teških metala i čestica arsena u vazduhu. Režim ekonomske uspehe (rast BDP-a, izvoz bakra i zlata) neposredno kompenzuje zdravljem građana: nekropolitika klasifikuje ljude, a u ovom slučaju, građani Bora se u državnoj "politici uspeha" tretiraju kao biološki potrošni materijal čiji su kraći životni vek i povećana stopa kancera prihvatljiva cena za stabilnost budžeta i partijske kombinacije vladajuće oligarhije. Ako je Bor primer već funkcionalne ekološke nekropolitike, planirani projekat kompanije Rio Tinto u zapadnoj Srbiji je primer preventivne nekropolitike kojoj se društvo već godinama suprotstavlja masovnim protestima. BUDUĆNOST SA "RIO TINTOM" Lokalno stanovništvo u dolini Jadra se suočava sa gubitkom samog izvora života - plodne zemlje i čiste vode. Mbembe ističe da nekropolitički suveren oduzima pravo na materijalnu bazu opstanka. Ustupanjem resursa multinacionalnoj kompaniji, vlast unapred potpisuje i prihvata potencijalnu kontaminaciju podzemnih voda i rečnih slivova, čime se ugrožava dugoročni biološki opstanak čitave oblasti. Način na koji su se zakoni menjali, uredbе Ustavnog suda prilagođavale, a protesti gušili kroz hapšenja aktivista, pokazuje suverenu moć režima da suspenduje pravni poredak. Država ne deluje kao zaštitnik građana, već kao uslužni servis korporacija, koristeći policijski i pravosudni aparat za nametanje projekta koji deo stanovništva vidi kao presudu svom zavičaju i svom životu. Statistike o zagađenju vazduha i prevremenim smrtima u Srbiji se od strane režima redovno relativizuju ili potpuno poriču. Nema sistemskog praćenja zdravstvenih posledica u rizičnim zonama kako se ne bi ugrozio profit. Režim odlučuje o tome čiji prostor može biti kontaminiran. Rudarske i ekološke prljave investicije se namerno lociraju u unutrašnjosti Srbije i depopulisanim krajevima (gde je otpor teže organizovati), čime se pravi jasna geografska segregacija života vrednih zaštite i života koji se mogu žrtvovati. Ekološka nekropolitika funkcioniše tako što zloupotrebljava siromaštvo. Stanovništvu se nudi lažna dilema: "Ili ćete raditi u zagađenom rudniku i imati platu, ili ćete biti ekološki čisti i gladni". Režim ovu egzistencijalnu ucenu koristi za slamanje otpora, pretvarajući ljude u saučesnike u sopstvenom biološkom propadanju. Ekološka nekropolitika Aleksandra Vučića je, dakle, sistem u kojem su vazduh, voda i zemljište pretvoreni u valutu za plaćanje političke stabilnosti stranim centrima moći i krupnom kapitalu, dok se biološki fakturisani račun ispostavlja građanima Srbije kroz kraći životni vek i povećanu stopu obolevanja. NEKROPOLITIČKI OBRASCI Kada se pogledaju najveće krize i masovne tragedije u Srbiji prethodnih godina - otkatastrofalnih poplava 2014. godine, preko pada vojnog helikoptera, pandemije COVID- 19, masovnih ubistava u maju 2023. godine (OŠ "Vladislav Ribnikar" u Beogradu i okolina Mladenovca), pa sve do pada nadstrešnice na Železničkoj stanici u Novom Sadu, izdvaja se nekoliko ključnih nekropolitičkih obrazaca: 1. Normalizacija "vanrednog stanja" i suspenzija odgovornosti Mbembe ističe da nekropolitika





Vreme: 26.09.2026 17:31

Medij: pravda.rs

Link: <https://pravda.rs/kolumne/vladimir-dimitrijevic-nekropolitcar-vuciceva-srbija-u-ogledalu-akile-mbembe>

Autori: Redakcija

Teme: održavanje, rehabilitacija, izgradnja puteva

Naslov: Vladimir Dimitrijević: NEKROPOLITIČAR: VUČIĆEVA SRBIJA U OGLEDALU AKILE MBEMBE

najbolje funkcioniše kada država konstantno održava društvo u stanju psihološkog ili stvarnog rata.2. Prebacivanje krivice sa sistema na pojedinca Nakon svake velike tragedije, aparat moći pokreće isti mehanizam - umesto uočavanja systemske odgovornosti (korupcija, loše izvedeni radovi, nemar u institucijama), krivica se individualizuje ili proglašava "višom silom". Žrtve se neretko sekundarno viktimizuju kroz tabloide, dok se politička odgovornost ministara i funkcionera agresivno brani kako se ne bi narušio ugled svemoćnog i svemudrog suverena.3. "Ne dam ministra" kao suvereni čin Izjave o "nedavanju" ovog ili onog ministra i političara koji su objektivno odgovorni za neki postupak predstavljaju odbranu nekropolitičkog legitimiteta. Vlada se postavlja iznad zakona i društvenog morala, direktno poručujući da je zaštita političkog partnera važnija od traženja istine o smrti građana.4. Smrt kao statistika tokom pandemije Tokom krize izazvane pandemijom virusa COVID-19, državni aparat je u potpunosti demonstrirao Mbembeovu tezu o biološkom upravljanju stanovništva koje po potrebi prelazi u nekropolitiku. Istraživanja novinara i nezavisnih udruženja kasnije su pokazala da su zvanični podaci o broju preminulih bili veštački umanjivani pre izbora 2020. godine. Država je, prema tim analizama, manipulirala smrtnošću građana kako bi stvorila privid uspeha u upravljanju krizom. Smrt je prestala da bude tragedija, a postala politička valuta. Nastupi u kojima se građanima pretelo da će "grobilja biti mala" dodatno su učvršćivali psihološki teror, gde je suveren koristio samu sliku smrti da bi pacifikovao društvo i nametnuo apsolutnu poslušnost.5. Nekropolitički odgovor na masovna ubistva (Maj 2023) Masovne tragedije u "Ribnikaru" i Duboni i Malom Orašju razotkrile su sistem u kojem su društvena kohezija i bezbednost potpuno urušene pod teretom medijskog nasilja koje režim sponzorise. Umesto duboke društvene katarze, režimski mediji i tabloidi su tragediju iskoristili za senzacionalizam, pa čak i za relativizaciju i dehumanizaciju onih koji su protestovali tražeći odgovornost institucija. Režim je na krizu odgovorio površnim represivnim merama (razoružavanje, policija u školama) i napadima na opoziciju, čime je izbegnuta bilo kakva debata o tome kako je višegodišnja propaganda kriminalaca i nasilja na nacionalnim frekvencijama stvorila ambijent pogodan za ovakav slom društva.6. Nemar kao ubilačko oruđe (Slučaj Novi Sad) Tragedija na Železničkoj stanici u Novom Sadu savršeno ilustruje ono što kritičari nazivaju korupcijskom nekropolitikom. Infrastruktura koju režim predstavlja kao svoj najveći trijumf ("Srbija nezaustavljivo srlja u progres") u praksi se pokazala kao potencijalno smrtonosna upravo zbog tajnih ugovora, korupcije i odsustva realne kontrole kvaliteta. Ugovori sa stranim kompanijama koji ostaju zatvoreni za javnost onemogućavaju građane da kontrolišu sigurnost sopstvenog životnog prostora. Kada se desi tragedija, institucionalni aparat se brzo transformiše u odbrambeni štit koji spinuje javnost i sklanja dokaze, pokazujući da je zaštita političko-poslovne mreže vrednija od šesnaest izgubljenih ljudskih života. Mbembe kaže da krajnji cilj nekropolitike nije samo biološki slom nadziranih, već stvaranje populacije koja živi u stalnom strahu, apatiji i osećaju potpune bespomoćnosti, u zombi statusu "živih mrtvaca". Svaka masovna tragedija u Srbiji koristi se da se građanima pošalje jasna nekropolitička poruka: niko nije siguran, sistem vas neće zaštititi, a ukoliko stradate, država će učiniti sve da zaštiti sebe, a ne pravo vaše porodice na pravdu. NEKRONOMIJA Koncept "nekronomije", koji Akil Mbembe razvija kao integralni deo svoje teorije nekropolitike, označava političku ekonomiju smrti. To je sistem u kojem akumulacija kapitala, upravljanje državnim budžetom i profit direktno zavise od izlaganja ljudskih bića opasnosti, riziku, pa u krajnjoj liniji i biološkom uništenju. U savremenom kapitalizmu, višak stanovništva se više ne eksploatiše samo kroz rad, već se njime upravlja kroz njegovo izlaganje opasnosti. Život se komodifikuje jer dobija preciznu tržišnu cenu, a smrt ili gubitak zdravlja postaju uračunat poslovni rizik državno-korporativnih projekata. Kada se nekronomija primeni kao analitički alat na [infrastrukturne](#) projekte, budžetsku politiku i masovne tragedije pod trenutnim režimom u Srbiji, vidimo strahotne posledice naprednjačkog smrtoljublja. U sistemu nekronomije, država Srbija svesno pravi finansijsku računicu u kojoj je profit veći od cene ljudskog života. Kod brzih [infrastrukturnih](#) projekata (npr. Železnička stanica u Novom Sadu, renoviranja pruga, izgradnje puteva bez adekvatnih upotrebnih dozvola), javna bezbednost se tretira kao trošak koji umanjuje profit ili usporava politički rejting naprednjaka. Ugovori koji se drže u tajnosti omogućavaju da se sredstvima iz budžeta plaćaju "netransparentni podizvođači", dok se nadzorne institucije korumpiraju. Život građanina koji će koristiti tu infrastrukturu postaje kolateralni (usputni) rizik ugrađen u matematiku zaštite profitne margine. Nekronomija se jasno vidi u strukturi državnog budžeta Srbije, gde se resursi sistemski preusmeravaju sa očuvanja života na represiju i propagandu. Dok se budžeti za zdravstvo, zaštitu životne sredine, inspeksijske službe i seizmološke i građevinske zavode godinama drže na minimumu, država istovremeno izdvaja ogromna sredstva za naoružavanje policije, subvencionisanje multinacionalnih korporacija i finansiranje propagandnih medija. Tako državni budžet aktivno učestvuje u proizvodnji povećane smrtnosti. Kada se tragedija ili kriza konačno dogode usled nekronomskih proračuna, aparat moći pokreće "ekonomski model upravljanja krizom". Režim pokušava da biološku smrt ublaži materijalnim davanjima. Porodicama stradalih u nesrećama (žrtve [infrastrukturnog](#) nemara) nudi se brza





Vreme: 26.09.2026 17:31

Medij: pravda.rs

Link: <https://pravda.rs/kolumne/vladimir-dimitrijevic-nekropolitar-vuciceva-srbija-u-ogledalu-akile-mbembe>

Autori: Redakcija

Teme: održavanje, rehabilitacija, izgradnja puteva

Naslov: Vladimir Dimitrijević: NEKROPOLITIČAR: VUČIĆEVA SRBIJA U OGLEDALU AKILE MBEMBE

novčana pomoć, zaposlenje članova porodice ili stipendije. U očima nekronomije, ovo je transmisioni mehanizam: država "kupuje" tišinu i isplaćuje odštetu kako bi zatvorila slučaj bez pokretanja pitanja krivične odgovornosti vrha sistema. Smrt je bukvalno monetizovana. KRIVI SU ONI KOJI NISU KRIVIPrema Mbembeu, kapital se u nekronomiji reprodukuje tako što se najveći rizik prebacuje na najranjivije grupe. U slučajevima poput Bora ili potencijalnog projekta "Jadar" (Rio Tinto), nekronomija koristi ekonomsko razaranje unutrašnjosti Srbije. Stanovništvu se oduzima alternativa za čovečan samostalni život (poljoprivreda, lokalni razvoj), a zatim im se nudi posao u ekološki opasnim industrijama. To je začarani nekronomski krug: ekonomska zavisnost primorava ljude da svoje telo i zdravlje ustupe državi i stranim kompanijama kao resurs za ekstrakciju profita. Tajni ugovori sa stranim investitorima (kineskim, francuskim, arapskim i drugima) predstavljaju pravnu, ekonomsku i administrativnu strukturu kojom se Mbembeov koncept nekronomije operacionalizuje u praksi. Ovi ugovori nisu tajni samo zato da bi se prikrili finansijski tokovi ili provizije, već zato što oni legalizuju suspenziju prava na bezbedan život građana Srbije. Kroz mehanizme međudržavnih sporazuma koji se postavljaju iznad domaćeg zakonodavstva, režim sa različitim geopolitičkim akterima potpisuje asimetrične paktove gde se teritorija Srbije i tela njenih građana tretiraju kao kolateralna (uzgredna) šteta. U zavisnosti od geopolitičkog porekla investitora, ova nekronomska praksa poprima specifične modalitete. KINESKI UGOVORI Kineski projekti u Srbiji (poput kompanije Zidin u Boru i Majdanpeku ili fabrike guma Linglong u Zrenjaninu) najbolje ilustruju ono što Mbembe naziva stvaranjem "svetova smrti" kroz gubitak teritorijalnog suvereniteta. Kao što pokazuju studije o kineskim investicionim ugovorima, oni redovno sadrže stroge klauzule o poverljivosti, koje obavezuju državu domaćina da krije čak i uslove zaštite životne sredine ili radna prava. Kroz međudržavne sporazume, kineskim kompanijama je omogućeno da uvoze sopstvenu radnu snagu koja živi u uslovima radne eksploatacije (često izolovani, bez sindikata), dok je lokalno stanovništvo u Boru i Zrenjaninu prepušteno ekološkom pustošenju. Država se ugovorom obavezuje da neće preterano primenjivati sopstvene ekološke inspekcije kako ne bi remetila tempo ekstrakcije, čime neposredno trguje dužinom života i zdravljem svojih građana. UGOVORI SA ZAPADOM Kada su u pitanju francuske kompanije (npr. koncesija za aerodrom "Nikola Tesla" kompaniji Vansi, spalionica otpada u Vinči kompaniji Suez, ili uloga Francuske u lobiranju za Rio Tinto), nekronomija funkcioniše kroz ekološki cinizam Zapada. Francuska i EU primenjuju stroge ekološke standarde unutar svojih granica, ali kroz ugovore sa Srbijom profitiraju na tehnologijama koje su ekološki rizične. Na primer, projekat spalionice u Vinči praćen je brojnim nejasnoćama oko emisije štetnih gasova i finansijskih obaveza Beograda. Mnogi od ovih ugovora sadrže odredbe o rešavanju sporova između investitora i države, koji omogućavaju korporacijama da tuže Srbiju pred međunarodnim arbitražnim sudovima ukoliko država donese strože ekološke zakone koji bi im umanjili profit. Ovo je vrhunac nekronomije: pravo korporacije na budući profit je ugovorom zaštićeno bolje nego pravo dece u Srbiji na zdrava pluća. ARABI Investicije iz Ujedinjenih Arapskih Emirata (npr. "Beograd na vodi", privatizacija poljoprivrednih kombinata poput PKB-a, Al Dahra) predstavljaju **infrastrukturnu** dimenziju nekronomije. Kad je u pitanju "Beograd na vodi", država je ustupila ogromno gradsko zemljište besplatno, proglasila projekat od "nacionalnog značaja" i isključila domaće urbanističke zakone. Da bi se ovaj nekronomski projekat fizički omogućio, državni aparat je u noći rušenja u Savamali suspendovao rad policije i institucija. Nasilje nad prostorom preraslo je u nekropolitički čin kada je smrt čuvara Slobodana Tanaskovića (koji je bio vezivan i maltretiran te noći) zataškana u institucionalnom vakuumu. Smrt pojedinca je u ovom slučaju tretirana kao zanemarljiv incident na putu ka realizaciji arapskog mega-projekta. DIKTATURA PO UGOVORU Prema Mbembeu, suveren manifestuje svoju moć tako što stvara zone u kojima pravo više ne važi (zone izuzetka). U Srbiji se to radi preko ugovora, a ne preko otvorene vojne diktature. Tajnost ugovora omogućava da se u **infrastrukturne** projekte ugrade koruptivni podizvođači bez kvalifikacija. Krajnji ishod te tajnosti nije samo pokraden novac, već padanje betonskih nadstrešnica na ljude ili trovanje pijaće vode. Građani ne mogu da tuže zagađivača ili lošeg građevinca jer nemaju uvid u to šta je država u njihovo ime potpisala. Ovim se stanovništvu oduzima pravni lek, čime se oni pasiviziraju i pretvaraju u "žive mrtvace" koji nemoćno čekaju sledeću ekološku ili **infrastrukturnu** katastrofu. Ugovorom formalizovana nekronomija Aleksandara Vučića je zapravo sistem u kom se suverenitet države dobrovoljno predaje transnacionalnom kapitalu radi očuvanja lične vlasti, dok se u ugovore upisuje anonimnost žrtava, građana koji će te projekte platiti sopstvenim zdravljem ili životom. IZVOZ RADNE SNAGE Fenomen "izvoza radne snage" (odlazak medicinskih radnika, vozača, zanatlija i mladih stručnjaka na Zapad), kao i tretman domaćih radnika u fabrikama stranih investitora unutar Srbije (često simbolizovan kroz kontroverze o "pelena- sindromu"), predstavljaju još jedan od dokaza Mbembeovog koncepta nekropolitičke ekonomije. U Mbembeovoj teoriji, savremeni kapitalizam na marginama kapitalističkog sistema ne funkcioniše tako što štiti i razvija svoju radnu snagu, već tako što je iscrpljuje do bioloških granica ili je jednostavno odbacuje kao "višak". Umesto da odlazak stotina





Vreme: 26.09.2026 17:31

Medij: pravda.rs

Link: <https://pravda.rs/kolumne/vladimir-dimitrijevic-nekropolitar-vuciceva-srbija-u-ogledalu-akile-mbembe>

Autori: Redakcija

Teme: održavanje, rehabilitacija, izgradnja puteva

Naslov: Vladimir Dimitrijević: NEKROPOLITIČAR: VUČIĆEVA SRBIJA U OGLEDALU AKILE MBEMBE

hiljada ljudi iz Srbije tretira kao demografsku katastrofu, režim ovaj fenomen koristi kao svesno oruđe za održavanje sopstvene stabilnosti. Oni koji odlaze su najčešće radno sposobni, obrazovani i kritički nastrojeni ljudi. (niske plate u zdravstvu i prosveti, partijsko zapošljavanje) podstiče njihov odlazak. Prema Mbembeovoj metodologiji, ovo je oblik proterivanja kojim se eliminiše potencijalno buntovna populacija. Onima koji odu, država praktično ukida političku budućnost u domovini (otežano glasanje iz dijaspora), čime ih čini društveno i politički mrtvima za državu Srbiju. Nekronomija ovde ima jasnu računicu: država izvozi ljude, a zauzvrat dobija milijarde evra godišnje kroz doznake koje dijaspora šalje porodicama u Srbiji. Tim novcem se održava socijalni mir u zemlji i puni budžet kroz PDV. Država bukvalno profitira na egzilu sopstvenog stanovništva. Za one koji ostaju i rade u brojnim fabrikama sa niskim stepenom tehnološke složenosti, izgrađenim uz pomoć ogromnih državnih subvencija, suverena moć režima očitava se u potpunoj suspenziji dostojanstva. NOVI ROBOVIMbembe piše o tome kako nekropolitika svodi čoveka na голу fiziološku funkciju. Fenomen u kojem su radnici u pojedinim fabrikama (poput Jure ili fabrika tekstilne industrije) bili izloženi zabranama odlaska u toalet, vređanjima, mobingu, pa čak i fizičkom nasilju u radno vreme, upravo je materijalizacija ove teze. Radnikovo telo se ne posmatra kao ljudsko, već kao deo mašine koja mora da radi bez prestanka. Kada su inspekcije rada neme na kršenja zakona, a državni vrh izjavljuje da građani "ne treba da kukaju, već da rade", režim deluje kao suveren koji je pravo zaštite radnika ustupio korporaciji. Radnici su ucenjeni egzistencijom zbog čega svesno pristaju na uslove rada koji im narušavaju fizičko i mentalno zdravlje jer nemaju drugu alternativu u razorenoj lokalnoj ekonomiji. Mbembe razvija pojam "biopolitičkog rasizma" kako bi objasnio podelu na ljude čiji se životi čuvaju i one čiji se životi mogu trošiti. Oni koji su deo vladajućeg klijentelističkog aparata u Srbiji imaju sigurnost, zaštitu i pristup privatnim resursima za lečenje i lagodan život. Radnička klasa u unutrašnjosti je prepuštena nekropolitičkom tržištu - rade za minimalne plate, u zagađenim sredinama, bez pravog sindikalnog organizovanja. Njihova tela se bukvalno troše radi održavanja lažnog mita o "ekonomskom tigru" na Balkanu. U konačnom ishodu, izvoz jednog dela radne snage i pretvaranje drugog dela u obesposlovene manuelne radnike služi istom cilju: stvaranju apatičnog društva. Čovek koji je iscrpljen dvanaestčasovnim radom za trakom, ili čovek čiji je jedinicilj da pobjegne iz zemlje, nema vremena, snage ni resursa da se bavi političkim aktivizmom. Time nekronomija Vučićevog režima uspešno zatvara krug moći: biološko i fiziološko iscrpljivanje ljudi postaje garant njihove političke pasivnosti. UVOZ STRANIH RADNIKAKada se Mbembeova teorija primeni na trenutni ekonomski i demografski kontekst u Srbiji (masovan priliv radnika iz Azije i Afrike koji zamenjuju domaću radnu snagu koja je otišla na Zapad), dolazi se do nekoliko zaključaka. U svom delu "Kritika crnačkog uma", Mbembe tvrdi da kapitalizam u najnovijoj fazi prenosi model eksploatacije koji je nekada bio rezervisan za crnačko stanovništvo u doba kolonijalizma na planetarnu radnu snagu. Strani radnici koji dolaze u Srbiju (iz Indije, Nepala, Šri Lanke, Uzbekistana) često se suočavaju sa prekomernim radom, oduzimanjem pasoša, smeštajem u nehumanim uslovima i minimalnim građanskim pravima. Oni postaju ono što Mbembe naziva "suvišnim čovečanstvom" (superfluous humanity) - kapital ih tretira izolovano od njihovog ljudskog dostojanstva, isključivo kao jeftinu ekonomsku funkciju. U eseju "Tela kao granice", Mbembe opisuje kako savremeni kapitalizam istovremeno zahteva slobodan protok kapitala, ali strogo kontroliše i fragmentira kretanje ljudi. Država Srbija pod Vučićem i privatne agencije pod njegovim nadzorom stvaraju pravne i fizičke prostore u kojima za strane radnike važe drugačiji (često neformalni) zakoni u odnosu na lokalno stanovništvo. Ovi radnici su podložni brzom deportaciji, nemaju sindikalnu zaštitu i njihova tela su bukvalno iskorišćena do granica izdržljivosti na građevinama i u infrastrukturnim projektima kako bi se održao profit investitora. Mbembe često piše o paradoksu liberalnog kapitalizma: propagiranju slobode dok se istovremeno podižu zidovi i ograde. Srbija u ovom globalnom sistemu zauzima specifičnu poziciju "poluperiferije". S jedne strane, Srbija gubi svoje stanovništvo koje odlazi u Zapadnu Evropu u potrazi za boljim životnim standardom. S druge strane, kako bi domaća privreda opstala sa niskim platama, sistem uvozi još ranjiviju radnu snagu iz zemalja Trećeg sveta. Iz Mbembeove perspektive, ovo je klasičan primer kapitalističke valorizacije prostora gde se hijerarhija rase i klase neprestano reprodukuje kako bi se sprečio rast cena rada. Iako Mbembe piše sa usredsređenjem na postkolonijalnu Afriku i globalne metropole, njegova kritika savremenog kapitalizma savršeno razotkriva mehanizam koji stoji iza uvoza jeftine radne snage u Srbiju: to je deo šireg globalnog procesa u kojem su ljudska prava podređena protoku kapitala, a radnici sa periferije postaju lako zamenljivi delovi mašine. Protiv svega ovoga, ustali su studenti. Sasvim svojim slabostima i ograničenjima, oni su herojski krenuli putem života. STUDENTI PROTIV NEKROPOLITIKEStudenti su ustali protiv nekropolitike nakon tragedije pada nadstrešnice na Železničkoj stanici u Novom Sadu 2024. godine, kada je, kao nevine žrtve, stradalo mnogo ljudskih bića. Za studente sabrane u borbi protiv nekropolitičkog naprednjačkog režima, gubitak života usled loše izvedenih javnih radova predstavlja očigledan primer gde sistem, kroz korupciju, direktno ugrožava opstanak sopstvenih građana. Studentske





Vreme: 26.09.2026 17:31

Medij: pravda.rs

Link: <https://pravda.rs/kolumne/vladimir-dimitrijevic-nekropoliticar-vuciceva-srbija-u-ogledalu-akile-mbembe->

Autori: Redakcija

Teme: održavanje, rehabilitacija, izgradnja puteva

Naslov: Vladimir Dimitrijević: NEKROPOLITIČAR: VUČIĆEVA SRBIJA U OGLEDALU AKILE MBEMBE

organizacije su koncept borbe protiv uništenja života proširile i na ekološke teme. Kroz proteste i lokalne zborove, oni se suprotstavljaju zagađenju, nekontrolisanoj eksploataciji prirodnih resursa i projektima koji pretvaraju delove Srbije u jalovišta, čime se direktno ugrožava pravo na zdrav život i zdravu sredinu. Borba koja je započela uličnim protestima, blokadama fakulteta i samoorganizovanim narodnim zborovima, prerasla je u otvoreni politički pokret. Na aktuelnim vanrednim parlamentarnim izborima, studenti učestvuju sa sopstvenom izbornom listom, pokušavajući da uđu u institucije i promene sistem koji smatraju nebezbednim za društvo. Vučićevi nekropolitičari su optuživali studente za političku instrumentalizaciju tragedija, opstrukciju obrazovnog sistema kroz blokade i delovanje pod uticajem spoljnih faktora. Posle perioda spontanog deblokiranja života u Srbiji, studentski pokret je ušao u fazu političke artikulacije, stvarajući Studentsku listu koja bi trebalo da predstavlja alternativu nekropolitičkom sistemu. U borbi je student stao nasuprot partijskom funkcioneru, borac za život protiv borca za smrtonosni kapitalistički profit. Tokom 2023. propao je pokušaj da stranke, posle "Ribnikara" i zločina u mladenovačkom kraju, artikulišu energiju pobune protiv Vučićeve nekropolitike, 2024. došlo je do razočarenja u partijsku politiku kao takvu, uz nadu koju bude lokalne i ekološke inicijative. Godine 2025. studentski pokret postaje glavni nosilac demokratske obnove, a 2026. pažnja se okreće njegovoj izornoj zrelosti. Tako je došlo do prelaska političke inicijative sa profesionalne opozicije na samoorganizovano društvo, čije su oličenje postali borci studentskog pokreta. Ova vlast nije demokratska, i to je svima, pa i njima, više nego jasno. Vlast ne postaje demokratska samo zato što je sprovela glasanje - potrebni su slobodni mediji, ravnopravni uslovi, kontrolisani birački spiskovi, institucije sposobne da ispituju zloupotrebe i stvarna mogućnost smene vlastodržaca. Studentski pokret je do sada bio i demokratski i ustavobraniteljski, to znači i patriotski: odbrana Kosova i Metohije u sastavu Srbije, kulturnog nasleđa i prirodnih resursa mora biti ustavna, pluralistička i zasnovana na pravima jer liberalno-demokratska politika gubi univerzalnost ako selektivno izbegava borbu za interese srpske zajednice. Ipak, ne zaboravimo: nekropolitički režim Aleksandra Vučića će se braniti svim silama, jer on, između ostalog, počiva na saglasnosti stranog faktora kome bezakonje u Srbiji najviše odgovara. Srbi su, još sredinom poslednje decenije 20. veka, od strane Dejvida Gomperta iz Rokfelerovog Saveta za inostrane odnose, proglašeni za virus koji u Evropi treba uništiti, a izazivanje građanskog rata je odlična prilika za tako nešto. Da im Bog Pravde, Kome peva srpska himna, zapreti! O ČEMU JE, POSLE SVEGA, REČ? Umesto iščekivanja novog vođe, studentski pokret je naglašavao samoorganizaciju, pravo na neposlušnost i zajedničku političku zrelost. Umesto ideološke čistote, tražio je minimum opšteg dobra oko kojeg mogu sarađivati politički raznomisleni ljudi. Zbog toga je najvažniji junak ovog pokreta, u krajnjem ishodu, sam građanin koji ponovo preuzima zajedničku javnu odgovornost. Građanin koji je probudio studenta u sebi. Ako samoproглаšeni svenadležnik, nekropolitičar Vučić, nije nadležan, što su mu studenti javno rekli, tužilaštvo je nadležno da istražuje, sud da sudi, parlament da kontroliše vladu, mediji da proveravaju moćnike, univerzitet da brani kritičku misao, a građani da biraju, nadziru i smenjuju vlast. Pobuna studenata je trenutak u kome društvo ponovo uči da sazdaje raspodelu odgovornosti. Suština te pobune nisu samo masovni skupovi, već sposobnost da posle njih budu obnovljene institucije u kojima niko više ne može da bude nadležan za sve i neodgovoran ni za šta. A ova biofilna obnova duha zajedničke odgovornosti je prvi preduslov borbe protiv Vučićevog nekropolitičkog režima.

